

Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320. URL: https://www.naiuu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf

2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 / Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, № 31, ст.429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

3. Серпневий путч 1991 року: як Україна використала шанс на Незалежність /Я. Полянська, Радіо Свобода, 2016. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27932236.html>

4. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24. 08. 1991 / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 38, ст.502 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>

5. Теорія держави та права: підручн./ Крестовська Н.М. URL:<https://studies.in.ua/krestovska-nm-teorija-derzhavy-i-prava/1508-24-osnovn-teoryi-pohodzhennya-derzhavi.html>

6. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-teoriya-viniknennya-derzhavi-299928.html>.

Мальованик Анастасія Андріївна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 405 н.г. «Право» ННПП НАВС

Науковий керівник

Петрина Володимир Несторович,

доцент кафедри економіко-правових дисциплін ННПП НАВС, кандидат юридичних наук,

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Термін «організаційно-правова форма» (господарювання, юридичної особи чи суб'єкта господарювання) досить часто вживається в законодавчих актах. Так, ми можемо зустріти його в статтях 55, 62, 120, 121, 135, 336 ГКУ, статтях 81, 83, 89, 90, 108 ЦКУ, статтях 3, 9, 16 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» тощо. Проте, законодавчі акти не дають визначення поняття «організаційно-правова форма» (господарювання, юридичної особи чи суб'єкта господарювання). Це визначення міститься в підзаконному нормативно-правовому акті, а саме в Державному класифікаторі України «Класифікація організаційно-правових форм господарювання». ДК 002:2004, затвердженому наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 № 97 (надалі - «ДК 002:2004»). Згідно з п. 2.1 ДК 002:2004 організаційно-правова форма господарювання – це «форма здійснювання господарської (зокрема підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях

підприємства (організації), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо» [1].

«Організаційно-правова форма юридичної особи визначається відповідно до класифікації організаційно-правових форм господарювання, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері технічного регулювання» [2], тобто відповідно до ДК 002:2004. ДК 002:2004 передбачає 64 організаційно-правові форми суб'єктів господарювання.

Поділ суб'єктів господарювання на організаційно-правові форми має важливе прикладне значення, адже: а) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань мають міститися відомості про організаційно-правову форму суб'єкта господарювання»; б) «найменування юридичної особи повинно містити інформацію про її організаційно-правову форму» [2]; в) зміна організаційно-правової форми юридичної особи вважається її реорганізацією у формі перетворення [3].

Серед організаційно-правових форм господарювання, передбачених ДК 002:2004, зазначена ціла низка таких суб'єктів, які, насправді, не здійснюють господарську діяльність і згідно із законом не можуть бути віднесені до суб'єктів господарювання. Так, наприклад, в ДК 002:2004, який називається «Класифікація організаційно-правових форм господарювання», до організаційно-правових форм господарювання віднесені «орган державної влади, суди, орган місцевого самоврядування» [1], в той час, як ст. 8 ГКУ чітко встановлює, що «держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання» [4].

Низка організаційно-правових форм господарювання, передбачених ДК 002:2004, насправді, не відрізняються одна від одної за жодною ознакою організаційно-правової форми суб'єкта господарювання, що дається в ДК 002:2004. Так, наприклад, немає жодної різниці за вищезазначеними параметрами між приватним підприємством та товариством з обмеженою відповідальністю, в той час як вони вважаються окремими організаційно-правовими формами і в ДК 002:2004 їм присвоєні різні коди. Так, в основу поділу на організаційно-правові форми в ДК 002:2004 часто покладаються не певні ознаки в організаційній структурі, а просто вид діяльності, яким займається той чи інший суб'єкт господарювання: наприклад, товарна біржа, фондова біржа тощо.

В ДК 002:2004 зазначені такі організаційно-правові форми господарювання, яких не існує в реальності. Це, наприклад, кооперативні банки, які в українській природі не існують і є продуктом абстрактного уявлення про дійсність, закріпленого в законодавстві.

В українському праві, а саме в ДК 002:2004, визначено 63 організаційно-правові форми юридичних осіб-суб'єктів господарювання. Водночас в праві країн з розвинутою ринковою економікою існує усього одна організаційно-правова форма юридичних осіб-суб'єктів господарювання – корпорація (англ. corporation).

Верховна Рада України прийняла низку законів та розглядає низку законопроектів, направлених на гармонізацію правових норм українського права з нормами права країн Європейського Союзу. Особливо важливе значення відіграє Закон України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період», яким передбачається скасування такої окремої організаційно-правової форми юридичних осіб, як підприємства. Проте, необхідно проводити подальше реформування законодавства України та, зокрема, скасувати об'єднання підприємств, а натомість, запровадити в праві України таку організаційно-правову форму господарювання, як партнерство, що існує в праві європейських та інших економічно розвинутих країн та поширена на практиці.

Список використаних джерел:

1. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. Державний класифікатор України ДК 002:2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04#Text> (дата звернення: 01.12.2024).
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 01.12.2024).
3. Цивільний кодекс України. Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 01.12.2024).
4. Господарський кодекс України. Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 01.12.2024).

Микитенко Інеса Андріївна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 301 н.г. «Право» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Задорожна Анастасія Петрівна,

доцент кафедри цивільного права НАВС, кандидат юридичних наук,
доцент

ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Електронне правосуддя в цивільному процесі є однією з ключових складових цифрової системи правосуддя загалом. У широкому розумінні воно охоплює впровадження та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на всіх етапах судового провадження з метою